

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 300.— | Negyed évre K 75.—
Fél évre K 150.— | Egy hóra K 25.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.

TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — — — 10-20

Budget és valuta

A jövő évi állami költségvetésből olyan hatalmas számok meredeznek elénk, amelyeket nem is olyan régen még a legfantasztikusabb tülkölés sem merészelt volna összehordani még egy mesebeli ország számára sem. Több mint 20 milliárd kiadást, több mint 10 milliárd bevételt és ami a legfájdalmasabb, több mint 10 milliárd deficitet mutat az összegzés, mégis örülnünk kell, hogy a háborus esztendőik indemnitásai után végre a parlament elé került az első költségvetés, mint első hírnöke a pénzügyi konszolidációnak, amelynek vonalait természetesen még mindig a messze jövő kódében vesznek el.

A pénzügyminiszter expozéjában általánosságban jellemezte a pénzügyi konszolidáció módjait, de helyesen állapította meg, hogy mindaddig nem lehet szó a helyzet javulásáról, amíg a magyar pénz értéke, úgy belső vásárló erejét, mint a külföldi relációkat tekintve, nem emelkedik. Hogy az állami költségvetés olyan gigászi számtételekkel dolgozik, abban nemcsak a megnövekedett szükségleteinknek, nemcsak az újjáépítéssel járó óriási beruházásoknak, az elpusztult értékek helyreállításának van része, a számoknak milliárdokká dagadása nagyrésztben, tegyük hozzá: tulnyomó részben pénzünk íjesztő módon való elértéktelenedése idézte elő. Aki tehát a bajokat gyökeresen akarja orvosolni, annak legelső feladata a korona feljavítására irányuló törekvés legyen, az tegye lehetővé, hogy az egyetlen értékjavító tényező: a termelő munka, a jó belpolitikának, a jó külpolitikának, a jó gazdaságpolitikának legmegbízhatóbb tényezője átvegye ismét a maga birodalmát.

Nem kételkedünk abban, hogy a kormány legfőbb törekvése a termelő munka megindítása és fokozása, de nem látjuk azokat az intézkedéseket, amelyek révén a konszolidáció eme biztos alapját meg lehetne építeni. A parlament több mint félszázadossal ezelőtt hozott olyan törvényt, amely pénzünk értékének növelésére alkalmas lett volna. A nemzetgyűlés idejének nagyobb részét csaknem nap-nap után a személyeskedések, az úgynevezett izgalmas jelenetek, érdekes ülések foglalták le, ilyenkor zsufoztak a padsorok, de órákhoz-szat tanácskozásképtelen a Ház, ha valamelyes mértékben produktív törvényjavaslat van napirenden. Ezeket az állapotokat kell változtatni, hozzá kell látni azoknak a törvényjavaslatoknak a megalkotásához, amelyekben kevesebb a politika, kevesebb az érdekeség, de több a munkakedv felkeltésére alkalmas erő, s akkor nem lesz gyászjelentés napokig a zürichi deviza-tudósítás és le fog apadni a budget tízmilliárdos deficitje.

Prohászka püspök a numerus claususért

A nemzetgyűlés ülése

Budapest, szept. 16. A nemzetgyűlés mai ülésén Rakovszky István elnökölt.

Részleteiben is letárgyalták az illetékvajaslátot, majd áttértek

a numerus claususról

szóló törvényjavaslat tárgyalásának folytatására.

Schandl Károly az első szónok. A javaslatot elfogadja.

Prohászka Ottokár püspök beszélt ezután. Nem védi azokat az erőszakosságokat, amelyeket a keresztény ifjuság az egyetemen elkövetett, de megérti a kedélyek kiöbbrését. Az ifjuság a kenyérért, a jövőjéért fél. Elsősorban a tehetség szerint kell megcsinálni a szelekcziót. Nem akarunk jogfosztást, nem akarjuk a tehetségeket kizárni, de a kiválasztást nemcsak a fakultásnak kell keresztülvinnie. Nem szabad, hogy az egyetemen helye legyen a protekciónak. Éberrel figyelemmel kell kísérni a földalatti destruktív irányokat, melyek esetleg új veszedelmekkel fenyegethetnek. Nem vár a numerus clausustól valami óriási lendületet a magyar középosztály és a keresztény ifjuság munkaszerető szempontjából. Nem is lehet egyszerű törvényekkel kulturált teremteni, de bizonyos beavatkozással erősíteni lehet és kell a munkakedvet.

A numerus clausust nem örömből, nem gyűlöletről, nem elnyomási szándékból fogadják el, hanem a helyzet kényszerűsége folytán. A közvélemény a numerus clausus behozatalát antiszemitizmusként tartja. E tekintetben figyelemmel kell kísérni az utolsó ötven év eseményeit. 1867 óta Magyarország óriási haladásról tett tanúságot és különösen gazdasági téren óriási emelkedésről számolhatunk be. Ezt nem a magyarok, hanem a zsidók csinálták.

Erekly Károly: Nem egészen! Prohászka Ottokár: De tulnyomóan. Mi magyarok a bürokrácia felé hajlottunk, hivatalokba léptünk, mert nevelésünk erre szorított bennünket. A dzsentri helyét nem a parasztság foglalta el, hanem a zsidóság, mely hatalmas gazdasági érzékével, szorgalmával, aktualitásokra berendezett intelligenciájával leszorította a középosztályt vezető helyéről. Nem tagadjuk, hogy a zsidóság megteremtette a magyar kereskedelmet. A magyar nép sohasem volt antiszemita. A baj azonban az, hogy a zsidóság nemcsak integráns része lett a magyarságnak, hanem tulsúlyra jutott. Amit mi most csinálunk, nem antiszemitizmus, hanem faji onvédelem. Ne vegyék tehát ti, zsidó polgártársaim, gyűlölködésnek, ha védekezünk. A zsidóság értékes elemeit be akarjuk kapcsolni a magyar kultúrába.

Prohászka Ottokár: Tisztelet az azoknak a jogát, akik az egyete-

mekre eddig heiratkoztak, de ha a hazafiatlanság, a destruktio bélyegét rájuk lehet sütni, akkor ez a jog megszűnt. Allítja, hogy a cionizmus mindjobban tért hódít, a zsidóság a zsidó nemzeti irányban fejlődik, látjuk ezt különösen most, amikor Palesztinában zsidó államot csinálnak.

Sándor Pál: Nekem nem kell!

Prohászka Ottokár: Nem egyes emberekről, sőt nem is nagyobb csoportokról van szó. Azt is megengedi, hogy a magyar zsidóknak nem kell, de nem lehet tagadni, hogy az egész világon ebben az irányban fejlődik a zsidó géniusz és a cionizmusra magyar zsidók sem mondják, hogy bolondság.

Bródy Ernő: Igenis, bolondság! (Zaj a baloldalon.)

Prohászka Ottokár: Nagy hibának tartja a régi liberális rendszertől, hogy a zsidó beszűkítést északon megengedték. Foglalkozik ezután a zsidó főiskolai hallgatók beadványával, akik arra hivatkoznak, hogy a zsidóság a frontszolgálatból menynyire kivette a részét. Nagy elismeréssel van azok iránt a hősök iránt, akik a hazáért meghaltak, azonban hogy állunk e kérdés tekintetében? Magyar statisztika még nincs. De felolvas egy német statisztikát, mely szerint a zsidó tartalékos tisztek közül aránytalanul kisebb százalék esett el, mint a keresztény tartalékos tisztek közül, ugyanígy a főiskolai hallgatók és a legénység közül is, viszont a kiténtéseket aránytalanul nagyobb százalékban kapják a zsidók. A zsidó áramlattal szemben kötelessége a magyar kereszténységnek helyét megállni. Ezt a zsidók nem tekinthetik támadásnak a zsidóság ellen, ez csak kötelesség. A magyar nemzetet föl kell rázni, hogy helyét elfoglalja. A javaslatot elfogadja és elfogadja Bernolák Nándor módosítását is. (Taps.)

Ezután szünet következett.

— A miniszterelnök átvette hivatala vezetését. A hivatalos lap mai száma a kormányzó kéziratát közli Teleky Pál gróf miniszterelnök hivatalba lépéséről. A kéziratok szövege ez:

A m. kir. miniszterelnök egészségének helyreállítását bejelentvén, előterjesztésére Rubinek Gyula m. kir. kereskedelemügyi minisztert a miniszterelnöki teendőik ideiglenes ellátása alól felmentem.

Horthy s. k.

Gróf Teleky Pál s. k.

Kedves gróf Teleky! Örömmel értesülvén egészségének helyreállításáról, előterjesztésére Rubinek Gyula m. kir. kereskedelemügyi minisztert a miniszterelnökség ideiglenes ellátása alól felmentem.

Horthy s. k.

Gróf Teleky Pál s. k.

Bocskay koronája

Debrecen felirata a kormányhoz és a nemzetgyűléshez

A város törvényhatósági bizottsága a muzeumi bizottság kezdeményezésére, a jog- és pénzügyi bizottság javaslata alapján elhatározta mai közgyűlésén, hogy a miniszterelnökhöz a következő feliratot intézi:

Nagyméltóságú Miniszterelnök Ur!

Milliárdokra számítjuk azt a ropant veszteséget, mely nemzetünket, hazánkat a közelmúltban gyászosan suitotta. A milliárdos anyagi kárt azonban a munkával, a szorgalommal és takarékossgal, ha nem is egy napról másnapra, de mégis visszahozzuk, kipótoljuk.

Az erkölcsi veszteséget azonban nem pótolja sem szorgalom, sem takarékossgal. Az erkölcsi veszteség megbénítja az erőket, leveri az önbizalmat, megsemmisíti az ellenállási képességet, az élőhálótkhoz tesz hasonlóká.

Magyar nemzetünknek voltak, vannak kincsei a múltból, melyekre ha gondolunk, pírulás lép el arcunkat azért, hogy azok nem a miénk, nincsenek birtokunkban, nem képezik nemzeti erőnk, nagy múltunk dicsőségét.

És ilyen kincseink, történelmi múltunk számos erekleje fekszik ránk nézve immár idegen helyen. Ezekhez elvülhetetlen jogunk van. Ezeket vissza kell szerezni, ezek a miénk, mert a magyar nemzet kincsei!

Ha nem tesszük most, amikor alkalmunk van rá, mikor azokat a kincseket a velünk háromszázados szövetségben, de olyan sokszor ellenséges viszonyba jutott Ausztria akarja magának nyilvánítani és mint ilyet értékesíteni; olyan erkölcsi szegény, erkölcsi vereség ér, melyet nem kárpótolhat semmi semmi sem.

Ezek alatt a kincsek alatt értjük azokat a történelmi tárgyakat, amelyeket annak idején a császári hatalom tőlünk elvett, elvitt Bécsbe, a császári kincstárba, köztük dicső emlékeztető fejedelmünk: Bocskay Istvánnak a török szultán által 1605-ben ajándékozott arany diadémot, történelmünkben Bocskay István koronája néven ismert emlékműnk.

Ezt kívánjuk, ezt követelnünk kell, hogy végre méltó helyére: Magyarországon nemzeti muzeumba visszahelyeztessék, hogy szemünkkel lássuk, lelünkkel lelkesülhessünk szabadságharcaink első dicsőséges és győzedelmes hadvezérének emlékezetén.

Kérjük azért nagyméltóságú miniszterelnök urat s személyében az összes minisztériumot, tegyenek lépést, kövessenek el minden lehető arra, hogy történelmi kincseink, köztük a megjelölt fejedelmi korona — hozzánk, a jogos tulajdonosokhoz visszakerüljön, a magyar nemzeti muzeumban hirdessék e nemzetnek multja dicsőségét és jövője édes reményességét.

Ugyanílyan feliratot intéz a törvényhatóság a nemzetgyűléshez is és hasonló határozathozatalra hívja fel az ország összes törvényhatóságait.

Minden menekült-bélyeg amelyet megveszel egy könnycseppet szárít fel.

Megenyhül a juoszláv határzár

Magyar-szerb konferencia
Szegeden

Szeged, szept. 16. A szerbek által megszállott Ujszeged legközelebb közvetlenebb kapcsolatba kerül Szegeddel, miután maguk a szerb hatóságok látták az enyhítés indokolt és célszerű voltát. Aigner Károly dr. főispán a határzár megszüntetésének megbeszélésére vasárnap, szeptember 19-én délelőtt tíz órára értekezletre hívta meg Szegedre a szerb demarkációsális vonal mentén levő területek szerb főispánjait. Az értekezletre magyar részről meghívta a csongrádmezei, pestmezei és bácsbodrogmezei főispánokat, értesítette a külügyminisztériumot is, ahonnan szintén delegátusok érkeznek az értekezletre.

A főispán meggyőződése az, hogy a tervezett értekezlet eredménnyel fog végződni, mert a szerb hatóságoknak is érdekük a közlekedési módok végleges szabályozása, amely nem szorítkozik egyedül a szeged-ujszegedi viszonylatra, hanem felöleli a makói Maros-hidtól a Bajáig húzódó vonalon a határátlépés módjait. A szerb delegátusok még e hét folyamán megérkeznek Ujszegedre, ahonnan testületileg jönnek át a hídon az értekezletre.

A temesvári munkások hazafisága

Temesvár, szept. 16. (Szegeden át.) Temesvárott minden munkás, akár német, akár magyar, szabadulni szeretne a román uralom alól. A múlt hó 24-én Romániában általános sztrájk tört ki, melynek kiinduló pontja Temesvár volt, ahol a románok nyomást akartak gyakorolni a munkásszervezetekre, hogy azután végleg megfojtsák a szakszervezeteket. Az ellenállás rendkívül nagy volt és a munkásság még szorosabban összefogott, mint valaha. Aki a magyarság ellen nyilatkoznék, nem is lehetne a munkásszervezetek tagja. 15-én kezdtek meg az osztrák-magyar bankjegyeknek leire való beváltását. A lakosság között nagy aggodalmat, egyben fölháborodást kelt, hogy a koronának leire átszámított ellenértékét csak a jövő hónap közepén közlik a hatóságok.

Megszűnt a statárium a Felvidéken

Pozsony, szeptember 16. Aratóskor a csehek ostromállapotot hirdettek a Felvidéken, hogy a földművesnéptől elvissék a termést. A statárium kihirdetése nemcsak a magyarság között keltett óriási elkeseredést, hanem a tótokat is a prágai kormány ellen izgatta. Egymásután vonultak fel a küldöltségek a prágai kormányhoz és annak pozsonyi exponenséhez, Déner István miniszterhez, aki kénytelen volt megígérni, hogy a statárium rendeletét visszavonják.

MEGNYILT

Herman Nándor és Tsa
fehérnemű készítő
uri divat üzlete
Piac-u. 10. Bikával szemben.

Felemelték a gáz és a villamos áram árát

A folytatólagos közgyűlés — A helyi vasut
áramfogyasztási díja — A vasárnapi munkaszünet — A guthi erdei vasut kiépítése

Ma délelőtt fél tízkor nyitotta meg Huberth Ottó dr. főispán a folytatólagos közgyűlést. A mai tárgysorozat egyik legjelentősebb pontja

a gáz és villamos áram fogyasztási díjainak fel- felemelése

volt. A világítási vállalat előterjesztése szerint a szén ára máig már 85 koronára emelkedett, a fuvardíj négyszerese az eddiginek, a faszéntermelés jövedelme elmarad, a hengerolaj ára 35 koronáról 80 koronára, a turbina olajé 30 koronáról 60 koronára emelkedett; a háboru alatti megromlódott gépek halaszthatatlan kijavítása horribilis költségekbe kerül, így egy gőzturbina lapátjának javítása 1.200.000, az akkumulátor telep átalakítása 1.300.000, a kisebb gépjavítások 300.000 koronába kerülnek. Alandóan emelkednek a munkabérek is és így a fogyasztási díjak emelése elkerülhetetlen.

Javasolnia kell tehát a gáz fogyasztási díjának 4 koronáról 7 koronára, a villamosáram díjának motorokra 5 koronáról 10 koronára, nagy fogyasztóknál 12 koronáról 15 koronára, magánosoknál 8 koronáról 10 koronára, ha a lakás üzlettel kapcsolatos 13 koronára való felemelését azzal, hogy az emelés szeptember 1-ig visszamenőleg lép életbe.

Tervey Tamás dr. kérdésére, hogy milyen áron kapja a helyi vasut a villamos áramot,

Aberle Raymond főmérnök közli, hogy a helyi vasutal szerződése van a városnak, az új tárgyalások most folynak, jelenleg körülbelül 7 koronát fizet a helyi vasut.

Tervey Tamás dr. indítványozza, mondja ki a közgyűlés, hogy mivel a helyi vasut részvényesei nagyrésztben nem debreceni, sőt sokan külföldi lakosok, a helyi vasut nem részesülhet az áramszolgáltatásnál előnyben a helyi ipari üzemek fölött, hanem köteles az áramért ugyanannyit fizetni, mint a helyi motoros üzemek, vagyis jelenleg 10 koronát.

Ekly József támogatja Tervey indítványát.

Vargha Elemér dr. tb. főjegyző és Aberle főmérnök kéri a közgyűlést, ne vágjon elébe a most folyó tárgyalásoknak, amelyeknek eredménye ugyanis a közgyűlés elé kerül, hanem küldje ki esetleg Tervey Tamás is a tárgyalásokra, hogy ott érvényesítse álláspontját.

A közgyűlés többsége a fogyasztási díjak felemeléséhez Tervey Tamás dr. módosításával hozzájárult.

A vasárnapi munkaszünet

betartására tett javaslatot a városi tanács a közgyűlésnek azzal, hogy régebbi határozatok értelmében vasárnap és piros betűs ünnepeken a városi hivatalokban teljes munkaszünet legyen, két napos ünnepek második napján azonban délelőtt 9—11 óráig hivatalos órák tartandók.

Tervey Tamás dr. indítványozza, írjon fel a közgyűlés a kormányhoz, hogy rendelje el országosan a vasárnapi teljes munkaszünetet az összes köz- és magánhivatalokban. Ez a magyarság erkölcsi neveléséhez feltétlenül szükséges.

Polgári Bálint a javaslattal szemben rámutat arra, hogy az óriási debreceni határban dolgozó gazdák két munkanapot veszítenek, ha hétköznapon kell bejőniük hivatalos dolgaik végzésére. A vasárnapi munkaszünet nem tölti meg a tempomot, ha a papok majd nem politizálnak, megtelik a templom.

Csóka Sámuel polgármesterhelyettes-főjegyző felszólalása után közgyűlés a tanácsi javaslatot Ter-

vey Tamás dr. módosításával elfogadta.

Az erdei vasut költségei

A guthi erdei vasut építésére 300.000 koronát már megszavazott a közgyűlés, mivel azonban a románok a sínanyag nagyrészt elvitték, a sín pedig ma nagyon drága, a vasut építéséhez 1.300.000 koronára van szükség. A tanács kéri a hitel megszavazását. Az összeg kölcsön útján fedezendő.

Ekly József és Tatay Zoltán dr. tb. tanácsnok felszólalása után a közgyűlés a kért hitelt megszavazza.

Halmágyi Béla dr. orvosi oklevélének kihirdetése után a főispán bejelentette, hogy Nagy István dr. ügyvédet tiszteletbeli városi ügyésszé nevezte ki.

Jugoszlávia az önálló Fiume ellen

Laibach, szeptember 16. Belgrádi jelentés szerint Vesnic miniszterelnök arra a hirre, hogy kikiáltották Fiume függetlenségét, nyomban tanácskozássra ült össze a hadügyminiszterrel. A tanácskozás eredményeképpen Vasics, a zágrábi 4-ik hadtest parancsnokát utasították, hogy fegyveres erővel akadályozzon meg minden kísérletet, ha d'Annunzio csapatai át akarnának menni a határon.

Litván mozgósítás

Bécs, szept. 16. A Neue Freie Presse jelenti Stockholmból: Az Aftonbladet jelentése szerint a litván kormány a lengyel-litván határszűrlődások miatt a legsürgősebb mozgósítást rendelte el a 17—35 éves összes litván férfiakra.

A lengyel-orosz béketárgyalások

Bécs, szept. 16. A Neue Freie Presse jelenti Danzigből: A lengyel békedelegáció a külügyminisztériumi államtitkár vezetése alatt ideérkezett és egy angol torpedórombolón tovább utazott Rigába. Röviddel a behajózás után a N. Fr. Pr. levelezőjének alkalma nyílt Domski másodminiszterrel beszélgetést folytatni, aki a küszöbön álló tárgyalásokról a következőket mondta:

— A Moszkvával eddig folytatott tárgyalásoknak semmi komolyabb akadályuk nem volt, úgy, hogy remélhető, hogy a rigai tárgyalások, ha csak előre nem látott meglepetés közbe nem jön, sima lefolyásuk lesznek. A béketárgyalások tartalma egyelőre három hétben van megállapítva és tekintve, hogy mi az Oroszországgal való békét ösztönösen akarjuk, a tárgyalások befejezésére ez az idő — ha komplikációk nem jönnek közbe — elegendő is lesz. Mi Oroszországgal a megértés békéjére törekszünk, hogy ezáltal a jövőben minden háboru el legyen kerülhető. Ez okból úgy mi, mint Oroszország lemondunk minden hadikárpótlásról.

Scheidemann a helyzetről

Cassel, szeptember 16. (M. T. I.) A szociáldemokrata párt funkcionáriusai népes értekezlet tartottak, amelyen Scheidemann főpolgármester mint előadó kifejtette, hogy ha Oroszország legyőzi Lengyelországot, ez Lengyelországnak szovjet-állammá való átalakulását jelentené. Fel kell világosítani az ententeot, hogy Németország csak úgy tud védekezni a bolsevizmus ellen, ha élni és dolgozni tud s e mellett pénzügyileg sem sanyar-

gatják. Kifejtette Scheidemann hogy az állapotok annyira rosszabbodtak, hogy Németországban a nyomor a tél folyamán elviselhetetlen lesz.

Orosz-kinai tárgyalások

Berlin, szept. 16. Pétervárról érkező jelentések szerint Moszkvában kínai bizottság érkezett. A bizottságnak az a feladata, hogy helyreállítsa a konzuláris és kereskedelmi összeköttetést.

200.000-nél több menekültől kell gondoskodni. Minden fillér áldás. Vegyetek menekült-bélyeget!

Kétmillió ékszerlopás a Bachruch-cégnél

A tolvajt Szegeden keresik

Budapesti tudósítónk jelenti: Szerdán reggel nagyarányú ékszerlopást fedeztek fel a Váci-utcai Bachruch-cégnél. A kirakatba kitett ékszerek közül hiányzott két collier, három solitaire és három mellű, mintegy két millió korona értékben. Az ékszereket üzletzárás után Barta János, a cég egyik alkalmazottja, szokta eltenni a Wertheim-szekrénybe, a pénzszekrényben azonban tegnap reggel csak az üres ékszerdobozokat találták.

A gyanu természetesen azonnal Barta ellen irányult, aki eltűnt a fővárosból.

Megállapították, hogy a zsidó újévi ünnepek előtt, szombaton délután az üzletben egy féllal tárgyaltak és nem volt idejük, hogy szokás szerint ellenőrizzék az ékszerek elzárását. Barta ezt a jó alkalmat használta ki és csak az üres dobozokat zárta el, az ékszereket pedig zsebre vágta.

A tolvaj egy barátnőjének és Péter nevű bátyjának társaságában kerekelt oldott. A rendőrség azonnal széleskörű nyomozást indított és megállapította, hogy a menekülők Szegeden vannak és onnan valószínűleg megszálott területre akarnak átszökni. A cég üzletvezetője egy detektív társa-

Legjobb cipőket készít Grünwald

cipőüzeme, Sas-utca 4. szám.

ságában ma délben Szegedre ment.

Barta János husz éves fiatalember, eddig legpedásabb alkalmazottja volt a cégnek, az utóbbi időben azonban rossz társaságba keveredett s ezzel magyarázható, hogy a bűn útjára tévedt.

Vágó-Wilhelm Jenőt nem helyezik szabadlábra

Budapest, szept. 16. A budapesti kir. ügyészség sűrűs megkeresést intézett a hadosztályhoz, amelyben közli, hogy Vágó-Wilhelm Jenő ellen a polgári büntető bíróságnál büntető eljárás van folyamatban, ne helyezték tehát szabadlábra, hanem kísérik át az ügyészség fogházába, hogy vizsgálati fogságba helyezték.

A kereskedelmi és iparkamarák újjászervezése

Értekezlet a kereskedelmi és iparkamarák miniszternél — A kisipar és a kiskereskedelem képviselői — Szakkamarák is lesznek

A gazdasági élet minden terén mutatkozó óriási átalakulások és eltolódások, a békeszerződéssel járó területváltozások többek között a kereskedelmi és iparkamarák újjászervezését is szükségessé tette. A kamarák reformjának terve már készen fekszik a kereskedelmi és iparkamarák miniszternél, csak az utolsó simításokat van hivatva eszközölni az a nagyszabású értekezlet, amelyet a kamarák és egyéb kereskedelmi és ipari érdekképviseletek megbízottjaival a hét péntekjére hívott össze Budapestre a kereskedelmi és iparkamarák miniszter.

A reformtervezetnek, amely új vérkeringést fog hozni a kamarák életébe, a legfőbb alapelve az érdekképviseletek kiterjesztése. E célból az eddigi két (kereskedelmi és ipari) szakosztály helyett öt szakosztályt vesz tervbe és pedig: 1. bankok, pénzügyintézetek, biztosító társaságok, 2. nagykereskedelem, 3. nagyipar, 4. kiskereskedelem, 5. kisipar.

Ehhez képest a kamarai tagok számát is felemelik 96-ra, úgy, hogy az első 3 csoport 16—16 taggal, az utóbbi kettő 24—24 taggal lenne képviselve. Az osztrák behívás útján kiegészíthetik magukat szakkamaráival. A behívott tagok száma azonban a szakosztályi tagszámot meg nem haladhatja. A szakkamarák közvetlen felterjesztéseket is intézhetnek a minisztériumhoz. A kamarai tisztviselőit a tervezet közlistviselőknél minősíti, akik hivatali esküt tesznek.

A reform másik fontos és üdörös újítása a kamarák hatáskörének kiterjesztése a közgazdasági élet minden ágára. A tervezet szerint sok olyan foglalkozási ágra lesz kötelező a kamarai tagság, melyekre eddig nem terjedt ki. Így a mozik, a közlekedési vállalatok is kamarai tagok lesznek, valamint minden kereskedelmi és ipari jellegű foglalkozás, tehát a mezőgazdasági ipar is. Még az ipari jellegű erdőki-termelés is.

A nagyszabású reformterv elvben már megnyerte az illetékes körök hozzájárulását és így remélhető, hogy hamarosan megvalósul. Jól esik hirt adni végre egy olyan reformtervről, amely komoly szakértelmet és becsüle-

tes újjáépítési törekvést mutat, politikai bosszorkánykőnyha nélkül.

A budapesti tőzsde

Budapest, szept. 16.

Értékpapírpiac: Az irányzat a kuliszban gyengébb volt, de az ipari piac szilárd volt és különösen Cukor, Csáky, Schlick és Szikra emelkedtek. **Árhuillámzások:** Magyar hitel 1705—13, Osztrák hitel 915—900, Jelzálogbank 495—93, Leszámitoló 800—50, Hazai bank 725—10, Hermes 442—49, Angol-magyar 932—24, Magyarolasz 474—84, Bors-Misk. 2500—545, Rima 3370—415, Ganz-Danub. 16000—250, Ganz-vill. 3370—90, Brassói 4000—4050, Nasic 12900—850, Danica 5200—150, Papir 2810—800, Lámpa 2500, Cukor 13000—750, Atlantica 6350—300, Kőzuti 1460—20, Déli vasut 1300—275, Levante 4750, Államvasut 3950—4190, Trust 1390—380.

A valutapiac szilárd. **Árhuillámzások:** Napoleon 850—63, Font 950—70, Dollár 283—287, Márka 490—495, Francia frank 1860—1865, Lira 1180—1190, Lei 566—559, Romanov 311—312, Sokol 404—410, Svájci frank 4360—45—, Kor.-dinár 955—962, Bécsi 96—9575.

A zürichi devizák

Zürich, szept. 16. (Megnyitás.) Berlin 1020, Newyork 623, Milano 26—2250, Zágráb 525, Prága 875, Budapest 225, Bécs 290, Osztrák bélyegzett 250, Bukarest 1235.

Palásthy Irén megszökött — a férjével

Az amerikai házasság bonyodalmai

Budapesti tudósítónk jelenti: A Városi színházat ismét nagy zavarba hozta Palásthy Irén. Tegnap nem jelent meg a színháznál és szerepébe hirtelen másnak kellett beugrani.

Emlékeztet még a hirtelen nevezetessé lett színésznő kalandos házasságkötése. Férjhez ment Bartsch-hoz, a többszörös milliommós amerikai színházi impreszárióhoz, elutazott vele Bécsig, ott azonban meggondolta a dolgot, laképnél hagyta a férjét és visszatért Budapestre a Városi Színházhoz. Most pedig megint meggondolta a dolgot és férjével, aki érte jött, megint elutazott Budapestről.

Színházi körökben távozásával kapcsolatban a legfantasztikusabb hírek terjedtek el. Azt beszélték, hogy férje egyenesen elrabolta. Erőszakkal lecipelte autójába és elvitte magával.

A dolog azonban nem úgy történt. Rákospalotán, ahol Palásthy Irén atyja, Pollák cipésmester betegen fekszik, anyja a kérdés-ködésekre kijelentette, hogy leánya azóta, hogy Bécsből visszatért, nap-nap után kapott sürgönyöket, leveleket Bartschtól. Összesen 15 sürgönyt küldött Bartsch és Palásthy Irén kimerítően válaszolt a táviratokra. Ezen az uton beszéltek meg mostani elutazását és

»Erőszakkal hozták el lányomat Bécsből — mondta Pollákné. Lebeszéltek arról, hogy Amerikába utazzék, a honvágy is elfogta. Hazajött, de nagyon bántódott és amikor az első sürgönyt megkapta, azonnal tudatta férjével, hogy szívesen kimegy vele, ha érte jön.

Hétfőn este játszott utoljára. Olyan napokon, amikor fellépett, a Royal-szállóban aludt. Tegnap délután hazajött, itthon várta meg férjét, aki Berlinből érkezett meg Bécsen át. Itt aludtak Irén leánykori szobájában és reggel elutaz-

tak egyenesen Berlinbe, ahonnan tovább utaztak Amerikába.

Az anya nyilatkozata szerint tehát kétségtelen, hogy a temperamentumos kis színésznő ezuttal szokatlan partnert választott szökéséhez — a férjét. Ilyesmi is csak egy magyar színésznővel és egy amerikai milliommossal eshetik meg.

HIREK.

— **A kormányzó gazdasági irodájának főnöke.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy pesti Szegedy-Maszk Aladár dr. udvari tanácsost a kormányzó gazdasági irodájának főnökévé nevezte ki.

— **A közlekedésügyi miniszter Debreczenben.** Vass József dr. közlekedésügyi miniszter ma délután sinauton Debreczenbe érkezett. A miniszter utjának célja, hogy tanulmányozza a közlekedés szervezését és ellenőrizze a kormányintézkedések végrehajtását.

— **Felhívás.** Miután az utóbbi időben gyakrabban fordul elő, hogy a megüresedett lakásokkal a háztulajdonosok a lakáshivatal elkerülésével rendelkeznek és az új bérlők a lakáshivatal előzetes engedélye nélkül foglalják el a lakásokat, felhívja a lakáshivatal egy a háztulajdonosok, mint a lakástkeresők figyelmét arra, hogy a fennálló lakásrendelet értelmében a lakásigazolvány nélkül elfoglalva tartott lakások hatósági igénybevételét a lakáshivatal kimondhatja, egy a háztulajdonos, mint az ilyen bérlő ellen a kihágási eljárást megindíthatja, sőt a lakásigazolvány nélkül beköltözött személyt kényszereszközök alkalmazásával el is távolíthatja. Felhívja tehát a lakáshivatal a város lakosságának figyelmét arra, hogy a lakások bérletében bármilyen változást csak a lakásügyi hatóságok előzetesen kikért engedélyével eszközöljenek. Debreczen sz. kir. város lakáshivatala.

— **A menekültek telke.** A város közgyűlése elhatározta, hogy a DMKE mögötti területet 35 évre átengedi 20 korona jogelismelési díj ellenében a menekültek számára építendő szükséglakások céljaira.

— **Szegeden nem jár a villamos.** Szegedről jelentik, hogy szerda reggel óta szénhiány miatt a városban szünetel a villamos közlekedés.

— **Városi segélyek.** A közgyűlés a menekülteket védő szövetségnek 10000 kor., az ifjúsági testnevelési bizottságnak ugyancsak 10000 korona segélyt szavazott meg és 1000 koronás alapítvánnyal beépelt a magyar nemzeti szövetségbe.

— **Apad a Duna.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy a Duna nehezen várt apadása megkezdődött.

— **Nincs kegydíj.** Egy adott esetben folyólag kimondta a közgyűlés, hogy kegydíjat nem szavaz meg, mert erre a szabályzatok módját nem adnak és mert a mai súlyos gazdasági helyzetben nem szolgáltathat precedenseket, melyeknek eredményeként mindenki a városhoz fordulna anyagi támogatásért.

— **Árverés az állomáson.** A kereskedelmi és iparkamara ezúton hozza érdekeltége tudomására, hogy a Máv. teherárúkiadási raktárában szept. hó 23-án délelőtt 9 órakor ki nem váltott és főlős árú elárvereztetnek. Az elárverezés alá kerülő árú jegyzéke a kamaránál megtekinthető.

— **Női felöltők és kosztümök.** eredeti bécsi modellek, valamint leányka felöltők nagy mennyiségben érkeztek Frank Sándor céghez, Debreczen, Piac-utca 42.

— **Weiss Manfréd házmeszterének gyilkosa.** Budapesti tudósítónk jelenti: Kun Sándornak, a Lendvay-uti gyilkosnak ügyében a detektívek megállapították, hogy Kun e hó 11-én betörést követett el Vicián Károly belügyi államtitkár lakásán és onnan ékszereket, fehérneműt lopott el és elvitte azt a gyártmányu revolvert, amellyel a gyilkosságot elkövette. Letartóztatta a rendőrség ez ügyben Rigó György kocsiát, aki tegnap tagadta, hogy része lett volna a gyilkosságban, ma délelőtt azonban beismerte, hogy Kun Sándorral együtt szemelték ki a Weiss Manfréd villáját és ő lent örködött, míg Kun az emeleten dolgozott.

— **Termelők figyelmébe.** Saját érdekükben ismételten figyelmeztetjük a termelő lakosság érdekelt tagjait, hogy a 4767—M. E. sz. rendelet alapján reájuk kivetett gabonamennyiségeket most már sürgősen szállítsák be, illetve a Debreczen és vidéke mezőgazdáiak hitelszövetkezete gabona osztályának sürgősen adják át. Debreczen, 1920 szeptember 15. *Közlekedési ügyosztály.*

— **Rendőri hírek.** Már a football-labdát is lopják. Halász György tíz éves gimnazista, Halász Nándor ékszerész fia, a kezében egy football-labdával a nagyerdői játszótérre igyekezett. Utközben eléje toppant egy 17—18 évesnek látszó, munkáskülső fiatalember, egy rántással kikapta a kezéből az 500 K értékű labdát és elszaladt vele. A rendőrség keresi a labdatolvajait. — **Fehérneműtolvajok.** Bucz Ferenc dr. ügyvéd Sas-u. 4. sz. alatti lakásából ismeretlen tolvajok 10.000 K értékű fehérneműt loptak. A rendőrség nyomozza a tettest. — **Ujabb ablaklopás.** Király István Szentanna-u. 68. sz. alatti lakásába a nyitott ablakon keresztül fényes nappal egy betörő hatolt be, mialatt a hazbeliek a belső szobákban foglalatokodtak. A betörő néhány pillanat alatt 25.000 K értékű holmit szedett össze és ugyancsak az ablakon keresztül el-távozott. Mire a lopást észrevették, a vakmerő tolvaj már messzejárt.

— **Könyvtárakat legmagasabb árban vásárol az Alföldi Antiquarium,** Piac-u. 18., Tisza-palota.

— **Lindenfeld-cég** Kossuth-utca 4. alól cipőüzletét Simonffy-utca 13. alá helyezte.

— **Apák! Anyák! Igyekeztek!** Ha örömet akartok szerezni gyermekeiteknek, Lindenfeldnél cipőt vegyetek. Simonffy-utca 13.

— **Női, férfi- és gyermekcipők** a legnagyobb választékban, szolid olcsó árban beszerezhetők Weinberger Cipőgyár főüzletében, Piac-u. 65.

— **Bécsi Kalapszalonn ujjalakít Darabos-utca 7.**

— **Alakítottassa** kalapjait Széll és Kósánál, Piac-u. 63., ahol a legújabb divat szerint gyorsan és pontosan elkészül.

— **Weissmann Jakab** okl. mérnök jogosított földmérő magánmérnöki irodája Piac-u. 64. sz. alatt van

— **Ünnepi imakönyvek,** (Mach-sorok) az izz. ünnepekre kapható Aczél Henrik modern antiquariumában.

— **Divatlapok,** német, francia, angol, továbbá gyermek-, kosztüm-, blous-lapok az őszi-téli idényre igen nagy választékban kaphatók Hegedűs és Sándor r.-t. könyvkereskedésében Piac-u. 34.

SZÍNHÁZ.

A színházi iroda jelentése:

A Falurosza. Tóth Edének ez a gyönyörű népszínműve, elsőrendű szereposztással és teljes egészében kerül ma pénteken este színre a Csokonai-színházban. Petrik József főrendező ugyanis fölvetette a Cserebogár

Cipők legjobb minőségben **Grünwald-cipőüzem** készen és méret után **Sas-utca 4.,** kölcsönsegélyző-épület. olcsón beszerezhetők.

Jóskával való rendkívüli kedves jelenetet is, amelyet pedig rendszerint ki szoktak hagyni. E rendkívül sikeresnek ígérkező előadás iránt nagy az érdeklődés.

A **bérletek kiváltása** már javában folyik a Csokonai-színház előcsarnokában. Az igazgatóság mély tisztelettel kéri a bérlőközönséget, hogy törzsbérleteiket mielőbb váltsák ki, nehogy összeütközésbe kerüljenek a tavalyi bérlővel, kiknek helyei természetesen szintén fentartatnak. A bérletes előadások rövidesen megkezdődnek.

Ma, pénteken délelőtt jelenik meg a Színházi Figaró szenzációs új száma.

Nick Winter első kalandja. «Csarszoritóban» detektívtörténet 5 felvonásban. Star-film. A főszerepekben Nick Winter a detektív, Gaál Annie, Bojda Juci és dr. Torday Ottó. Remek fotográfia, kitűnő rendezés. Bemutatja az Apolló. Jegyelővétel.

A **fehértogú álarcos IV.** befejező rész, bűnügyi történet 8 felvonásban, bemutatja az Arany Bika mozi. Jegyelővétel.

Cinabar III., amerikai cow-boy történet az Urániában. Jegyelővétel.

A **hét főbűn.** 7 különálló monumentális filmatrakció, olasz film, a főszerepben Francesca Bertini. Hét főn az első főbűn «A szemérmelenség» az Apollóban.

A püspök atyafisága

— Regény. —

Írta: IVÁNYI ÖDÖN. (138.)

— Vigyen vissza atyáimhoz! — szölt könyörögve és annyira magán kívül, hogy gyalog indult neki az utnak, mintha nem is emlékezne már rá, hogy mint jöttek ide.

Kisérője visszavezette a leányt a kocsihoz. Kanut, amint társát a kocsihoz segíté, el volt telve iránta a leggyöngédebb részvétellel. Veron hangja, mikor arra kérte, hogy vigye őt bezárt apja mellé: megindította Kanutot. Ez a kérés kizárta azt az érzéketlen nyugodtságot, ami miatt imént elítélte a leányt. Ez az oktatlan, de megható kívánság többet mondott minden könyvél és panasznál. Így csak az szólhat, aki magát elhagyottnak érzi.

És Kanuton valóságos bűnbánat vett erőt, hogy ezt a nőt úgy félreismerte. Helyre akarta hozni, amit ma éjjel ellene gondolatban vétett. Az idősebb fiúr gyöngédsége szólott ki hangjából, viseletéből, amint magyarázta Veronának, hogy amit kíván, az képzeltség. Hirtelen észébe jutott, hogy Szenczy Flóra, az énekesnő lakása nincs messze. Legegyesze-rűbb lesz, ha Veronnal odahajtat. A két nő ismeri egymást s Flóra, ez a jó leány, bizonyára szívesen fogadja Veront vendégül.

Megkérdezte Veront, akarja-e, hogy Flórához menjenek? A leány, mint a ki saját akarataról egészen lemondott s föltétlenül másra bízta magát: ráhagyta, hogy menjenek Flórához. Flórához vagy akárhova. Csakhogy vége legyen már ennek az éjszakai hanyatásnak, megszegyenítéseknek, előre-hátra bolyongásnak, rossz érzéseknek, felindulásoknak... Hirtelen fejébe villant, hogy valahol — valaki várakozik rá. Hol? ki? Bármint erőltette is emlékezetét, nem tudta kitálatlani, mert gondolatai nem akartak visszafelé menni, hanem ellenállhatatlanul ragadták őt magukkal előre, Flórához, a színes lakására, amely vonzotta is, vissza is taszította.

Folyt. köv.

Veszünk

Mézet, Mákot, Diót, Babot, Lencsét, Borsót, Kölest, Napraforgó és Repceolajat és mindenféle Gázdasági terményt.

ULLMAN SALAMON

Kereskedelmi Részvénytársaság

100 ezer korona kölcsönt keresek

8% kamatra egy évre, debreceni házra első helyen bekebelezve. Személyes ajánlatot kér a délelőtti órákban a NAGY LAJOS ügynökségi iroda, Veres-utca 9.

Linoleum-áruház

Asztali és padlólinoleumok nagy választékban. Gummikabátok gyári árban kaphatók.

HARS LIPÓT Linoleumáruház
Perencz József-út 58. Megyeháza mellett.

Megbízható jó bizonyítványokkal rendelkező lehetőleg óvadékkal bíró

éjjeli őr

felvétetik október elsejére a Hajdumegyei Vasöntöde és Gépgyárnál, Ujvárosi-út 5. Jelenkezés bizonyítványokkal délelőtt. Rokkantak előnyben.

Helybéli részvénytársaság

kereskedelmi iskolát végzett jó közírású irodai gyakornokot keres azonnali belépésre. Ajánlatok R. T. jellege alatt a kiadóhivatalba címezendők

Ócska és új

tankönyvek

a legújabb kiadásokban minden iskola részére kaphatók

Aczél Henrik

modern antiquáriumban
Piac-ú. 24. Első Takarékpálota

Esetleg hiányos vagy meg nem felelő kiadású tankönyveket bármikor becserélek, vagy visszaveszek, miért is mindenki bizalommal vásárolhat.

Körzők, rajztömbök, iskolatáskák, mindenféle író- és rajzszerkek

legutányosabb árban kaphatók be.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 10 korona, minden további szó 1 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 15—, minden további szó K 1.50. Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítatnak.

VÉTEL.

Aranyat. ezüstöt, briliánsokat legmagasabb árban veszek Schiffmann ékszerész, Piac-utca 67.

Elsőrendű tüzlifát nagyobb mennyiségben veszünk. Áránlatot kérjük lapunk kiadóhivatalába beadni.

4 szobás családi házat megvételre keresek. Közvetítőt díjazok. Cím a kiadóhivatalban.

Ócska olmot tisztított állapotban bármily mennyiségben (10 kg-tól) veszünk. — Cím a kiadóhivatalban.

ELADÁS.

Mérték szerinti kész ruhák legolcsóbban beszerezhetők Moskovits, Hatvan-u. 5.

25 méter papír és pamut kelme egy tételben jutányosan eladó. Cím megvételre a kiadóhivatalban.

Eladó egy 10—12 éves fiúnak való kabát és egy női télikabát. Cím megvételre a kiadóhivatalban.

Porfedeles zárható szalon cimbalm eladó Homokkert, Bujdosó-utca 38.

Perzsa szőnyeg eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Zománc-edények teljesen jókarban levők eladók Bika-bérlőház, II. emelet 2.

Tiszta egész ives makulatura papír (újság) kapható lapunk nyomdájában.

Dr. HEGEDŰSNÉ
Gyermekdivatházában
Simonffy-u. 2. sz.
megérkeztek
a baby flanelli és barchet ruhák
és egyéb őszi gyermek ruházati cikkek.

Férfi ruhák jókarban levők eladók Miklós-u. 37. Herczegné.

Varrógép jó karban levő eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Legjobb melltartókat, has- és csípőfűzőket legutányosabb árban készít özv. Kiss Dezsőné, Batthyányi-utca 26. sz.

Fajdinye olcsó árban kapható. Nagyban 40 korona mászsája. Hatvan-utca 18.

KERESLET.

2000 korona jutalmat adok annak, aki engem 2 szoba konyhából álló lakáshoz juttat. Címemre küldött ajánlatok a kiadóhivatalba intézendők.

Butorozott lakásért esetleg szobáért magas bért fizet új házaspár. Ajánlatok Leichtmann rőfősüzletébe, Simonffy-utcai bérlőház.

Úgyes varrólányok fölvetnek Adler szücsnél Széchenyi-utca 40. sz.

Szerény Igényű urleányt keresek két elemista leánykához vidékre Cím a kiadóhivatalban.

Egész házat bérelnék udvarral a város belterületén, vagy a közeli külsőségen azonnali vagy későbbi beköltözésre. Cím megvételre a kiadóhivatalban.

Házmasternek ajánlok jók munkát, ki a villanyszerelést is érti. Cím a kiadóhivatalban.

VEGYES.

Rasol! Rasol! Rasoloztassuk magunkat Boczán-nál Hatvan és Piac-u. sarok.

Plisse-Gouvre munkák gyorsan, szépen olcsón készítenek Péterfia-utca 25.

Teljes ellátásra beleértve a gyermekek tanulására való felügyeletét, 1—2 alsóbb osztályba járó tanuló részben természetbeli járandóságokért ellátással előkelő család. Cím a kiadóhivatalban.

Uri papi család teljes ellátásra felvesz 1—2 kisebb iskolai növendéket. Hatvan-utca 1., I. em. 8. sz.

Uri zsidó család elvállalja intelligens szülők gyermekét élelmi-szer ellenében, hol német zongora oktatásban is részesülhet. Cím a kiadóhivatalban.

Végzett tanítónő elvállal elemi és polgári iskolai tanulókat német és zongora oktatást is nyújt. Cím a kiadóhivatalban.

Gyermekeket az iskolaidény kezdetével (ritualis kosztolásra) vállalok teljes ellátásra. Legjobb gondozást biztosítok. Herczegné, Miklós-utca 37.

Tankönyvek

az előirt legújabb kiadásokban az összes tanintézetek számára kaphatók

HEGEDŰS és SÁNDOR irodalmi és nyomdai r.-i könyv- és papirkereskedésében

Mag nem felelő tankönyveket be!! csapaljuk vagy visszavesszük !!

Rajztömbök, körzők, vonalzó, fűzetek, valamint mindenféle író- és rajzszerkek a legelőnyösebb napi áron kaphatók be.

Vidéki rendelések pontosan eszközöltek !!
Telefon 54. Telefon 54.

VÉNUSZ COSMETIKAI INTÉZET

Széchenyi-u. 16. sz. alatt Foglalkozik kizárólag a kozmetika minden ágával, 10 nap alatt eltüntet a legmagasabb arcbőr hibákat u. m. májfoltot, az plőt, miltessert, pattanást stb. Hajszálakat, arc, mell és karról rövid idő alatt kiirt. Arc-masszage jutányosan kapható bérletbe.

Úri hölgyek figyelmébe!
Női paletókat
mérték után készít
SZTEPANOV J.
Hatvan-utca 11.

Mustot Ujbort Óbort
vesznek legmagasabb napi árban
Friedlander Testvérek
hornagykereskedők
Széchenyi-utca 29. sz.

Megrendelésre lelegegységesebb
cipőket
jutányosan vállalok
BARNA MIHÁLY
cipész mester, MIKLÓS-UTCA 5.

Felelős szerkesztő:
Dr. HEGEDŰS LORÁNT.
Kiadó:
HEGEDŰS ÉS SÁNDOR
irodalmi és nyomdai részv.-társ.